

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmayerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXII.

št. 27.

Kranj, 2. julija 1938

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, poletno 20.- Din,
četrletno 10 Din.

Slepilna svoboda

Nobeno geslo nima toliko privlačne moči na človeka in človeštvo kakor svoboda. Zanje so se prelivali potoki krvi in pod njeno zastavo je bila zgodbina priča najplemenitejšim podvigom in najpožrtvalnejšemu heroizmu: človek pa je, sklicajoč se nanjo, storil svojemu sočloveku tudi toliko krvic, kakor pod nobenim drugim imenom ne. Veliko večino krvavega nasilja na svetu je človeštvo storilo ali pretrpelo in še trpi od ljudi, družb in strank, ki pravijo, da hočejo dosegči ali braniti svobodo, in vsak, ki se hoče dokopati do oblasti, si izposodi za svoj ščit svobodo, s katero mami inožico, da gre z njim in mu pomaga ustanoviti — diktaturo...

Svoboda je namreč zelo pripravno ime, za katerim lahko vsak krije najrazličnejše blago in najnasprotnejše namene ter težnje. Pravzato, ker je svoboda v svojem edino pravem smislu, po katerem pomeni, da človek izbere iz svoje lastne pobude in volje ter notranjega pogona dobro, ogromna vrednota, česar se tudi najbolj neuki in preprosti človek zaveda — zato ljudje tako radi nasedajo na limanice vsakemu, ki se vzvišenega načela svobode poslužuje kot sredstva, da najlaže doseže zmago svojega političnega programa, pa najsi ima še tako malo opraviti z resnično svobodo otrok božjih na svetu. Če praviš: svoboda! potem si vsak predstavlja pod njo vse, karkoli si želi v življenju najboljšega, najlepšega in najprijetnejšega v prvi vrsti zase in šele v drugi seveda za svojega sočloveka in za občestvo. Svoboda naj izpolni njegove najbuinejše sanje, vse kar je mogoče in vse, kar je nemogoče, naj bo na sebi dobro ali slabo, v resnicni in trajno koristno ali pa le hipna prevara — samo da je prijetno in da ustrezna nagonu po lastni sreči, naj je v skladu z resnično blaginjo družbe ali pa le egoistična želja posameznika in nekaterih. Danes se svoboda, ki prijetno zveni ušesom, draži domišljijo preprostega človeka in vsebuje v sebi kakor koš najlepših daril pod božjinskim drevesom vse, o čemer sanja človeška reva že od rojstva, prodaja pod imenom demokracija.

Tisti, ki s človeško slabostjo zavestno računajo in so si postavili v svoji program, da je dovoljeno vsako sredstvo v dosegu namena — ker morale v tem programu ni in je tudi ne priznavajo, saj imajo človeka samo za tako zvano višje razvito žival — so vrgli sedaj med inožico geslo, da morajo vsi ljudje na svetu, pa najsi bodo katerekakoli naroda, vere in prepiranja ter stanu, z roko v roki iti v boj za demokracijo proti onim, ki hočejo ljudstvo oropati njegovih svoboščin. S peklensko preproščino so zamislili tudi sodelovanje katoličanov z brezverskimi kolektivisti, ker imajo katoličane takoj neumne, da bodo, omamljeni od gesla, da je treba rešiti demokratične svoboščine, pomagali rešiti pred končnim in popolnim polomgom boljševizem. Zakaj samo to je cilj propagande ljudi, ki so tam, kjer so še nemajeno na oblasti, pogazili še zadnje sledove svoboščin evropske demokracije in človeških pravic, kakor jih je proglašila francoska narodna skupščina 1. avgusta 1789. Komu, ki opazuje to borbo sovjetskih diktatorjev in one inožice, ki jim ali prisiljena ali pa v slepi veri sledi, proti fašizmu, ne pada v glavo naš pregor, kako glasno očita lonec kotlu, da je črn? Če ne bi na žalost na svetu bila neumnost Še večja in močnejša od zlobe, bi morali reči,

Tri leta vlade g. dr. Milana Stojadinovića

24. junija so se dopolnila tri leta odkar je na vodstvu države vlada g. dr. Milana Stojadinovića. Stopajoč ta dan v četrti leto dela za državo in narod proslavlja vlada dr. Stojadinovića svoj triletni jubilej z velikim ponosom, da je prva jugoslovenska vlada od osvobodenja do danes, ki je na upravi države že polna tri leta. Ona se ponaša tudi s tem, da je prva jugoslovenska vlada, ki je bolj od vseh prejšnjih vlad ustvarila ono, kar je obeta, ko je stopila na dolžnost. Ona torej ne slavi samo dolgo dobo svojega obstoja, temveč tudi svoja velika dela, ustvarjena v vseh področjih našega javnega življenja in gospodarske dejavnosti, dela priznana ne samo od prijateljev, ki ji žele dolgo življenje v plodnem delu, temveč tudi od onih, ki ji zavidajo njen uspeh, intrigirajo in si žele oblasti, v zmotni veri, da je za upravo države dobiti na oblasti. Ničesar pa ni bolj pogrešno od želje biti na oblasti radi oblasti. To najbolje dokazuje samo delo vlade dr. Stojadinovića v teh treh letih. Povsed, v vsakem ministrstvu, se vidijo dela, ki jih je narod že davno želel, ki pa jih je prvič izvedla še vlada dr. Stojadinovića čeprav so prejšnje vlade poskušale, da jih izvedejo, pa pri tem niso uspele. Ni torej dovolj, biti samo na oblasti. Od vlade se zahteva mnogo več, zahtevajo se dela. Teh del je dala vlada dr. Stojadinovića v taki izobilici, da jih ni mogoče vse našteti. Lahko se podprtajo samo najvažnejša, ki bodo vsakemu pokazala, kdor zna politično misliši, da je vlada dr. Stojadinovića storila v vseh pravilih javne delavnosti več od vseh prejšnjih vlad skupaj. To je zamisel proslave 3-letnice vlade dr. Stojadinovića, slaviti uspehl v delu za dobro vseh.

Za vse je dobro, da je nehala atmosfera, ki je v notranji politiki vladala pri majskih volitvah

vah 1935, ko je bila država brez vsake strankske politične priprave vržena v vrtine zolčne borbe osebnosti, ko so bile razburkane politične strasti, ko so plemena nahujskana na plemena in je pretela opasno državljanske vojne, v kateri so jugofašisti gledali ustvaritev svojih diktatorskih sanj. Za vse je dobro, da je teden prišel na upravo države g. dr. Stojadinović, človek železnih živev, ustalen in zbran, ki je realno gledal na dogodek ter jim s pomočjo svojih najožjih sodelavcev dr. Antona Korošca in dr. Mehmeda Spaha dal pravec pomirjenja in vračanja na normalnejši položaj. Za vse je dobro, da vlada dr. Stojadinovića, v kateri sede ljudje, kakor dr. Korošec in dr. Spah, ki moreju s ponosom reči, da so pravi predstavniki naroda, ki jih nikdar ni zapustil, s svojimi pozitivnimi rezultati uspela okoli sebe zbrati svoje prijatelje v največjo stranko od osvobodenja do danes organizirano in disciplinirano JRZ, ki je do sedaj in na občinskih in na senatskih volitvah pokazala vsem protivnikom vlade dr. Stojadinovića, da je treba z njim kot največjo politično formacijo računati v vseh kombinacijah in za vse politične akcije, pa zato tudi za akcijo okrog reševanja hrvatskega vprašanja. Za vse je dobro, da je vlada dr. Stojadinovića edina vlada od osvobodenja do danes, ki je hrvatsko vprašanje postavila na realno osnovno, izvajajoč samo mere, ki sta jih od časa do časa diktirala zdrav razum in ljubezen do bratov. S to politiko, za katero nosi poleg predsednika polno odgovornost tudi notranji minister, ki jo vsak dan izvaja, je edino mogoče reševati in rešiti vprašanje, ki v svoji osnovi zahteva ravnopravnost in enakost za vse.

S tem duhovnim spokojstvom, ki ga je prizila vlada dr. Stojadinovića, ko je vrnila vero v notranji mir in red, smo se mogli posvetiti

da ta gesla predstavljajo prav nesramno izrabljivanje ene največjih vrednot in dobro in človeštva. Eni in drugi se bore zoper kapitalizem, ki zamenjuje svobodo človeške osebe s čim večjim samovoљjstvom posameznika, da se sme udejstvovati v svojo lastno korist v škodo drugih — sami pa razumejo svobodo tako, da je za tiste, ki misijo drugače, kakor oni, samo smrt na vešalah ali na tnatlu ali pa počasno umiranje v kazenskih taboriščih. Določni je kapitalizem pretirava svobodo posameznika, tako da so človekove dolžnosti do družbe padle na ničlo, pa rdeči in rjavli boljševizem tlačita posameznika do prave ničle v političnem in gospodarskem ustrojstvu države, vrh tega pa mu ne dovolita niti samostojno misliši, kar je v kapitalistični družbi več ali manj še smel. Vsi brez izjeme pa so z združenimi močmi kopali demokracijo, ki je danes postala prava spaka in se so začeli zdaj nanjo sklicevati njeni največji sovražniki.

Demokracija pa je in ostane, prava demokracija namreč v svetu krščanske morale in kulture, in se bo tudi uveljavila, ko bo po plimi zmotnih naukov boljševiškega internacionalizma in v poganstvo pretiranega nacionalizma nastopila oseka in bo končno le zmagala jasnou pamet po načelih krščanske resnice. Človek se bo zavedal, da je svoboda visoka vrednota in najbolj privlačna dobrina, da pa ni najvišja, temveč da je podrejena dolžnostim, ki jih ima

zboljšjanju naše materialne kulture. Tudi tu ne bi bilo uspehov, ako vlada dr. Stojadinovića ne bi nudila potrebnih predpogojev, kakršni so stabilni nacionalni novec, kakor nobena druga valuta na svetu, urejeno državno gospodarstvo z uravnovetjenim budžetom, ki v tretjem letu vlade dr. Stojadinovića končava s suficitom v momentu, ko se mnoge velike države Evrope borijo z ogromnimi deficitimi, in vse to brez povečanja starših ali uvajanja novih davčnih oblik. Na osnovi tako urejenih državnih finančnih je moga vlada dr. Stojadinovića pristopiti k ustvaritvi svojega delovnega programa, ki je velik ter so velike in mnogobrojne ideje, ki jih imajo predsednik dr. Stojadinović in njegovi sodelavci v vladi. Prva velika ideja vlade dr. Stojadinovića je bila izvedena pri končni ureditvi kmečkih dolgov. Tudi prejšnje vlade so poskušale to zelo važno skrb našega kmeta rešiti, ali brez uspeha. Način kakor ga je rešila vlada dr. Stojadinovića, ni samo ovšobodil kmeta 50% njegovega dolga, temveč ga je tudi usposobil za nov kredit v čaršiji in pri PAB, kredit, brez katerega kmet pri svojem načinu vnovčevanja proizvodov ne more napredovati. Silosi, ki jih bo vlada dr. Stojadinovića zgradila kmetu mu bodo omogočili, da svoje žito proda v času, ko je cena najugodnejša, ideal, za katerim teži način kmetu že stoljetja. Z znajanjem zemljarine je vlada dr. Stojadinovića olajšala kmetu plačevanje davka. Z urejenim izvozom je poskrbila cena vsej živini. Ker pa kmetskih v teku časa ne bo moglo preskrbeti kruha vsemu bodočemu prebivalstvu, ki se od leta do leta množi v tempu, da se bo čez 25 let podvojilo, je vlada dr. Stojadinovića pristopila izgradnji nacionalne industrije, ki bo predelovala naše surovine, v prvi vrsti one, ki so potrebne naši narodni obrambi. Za one, ki iz vasi prihajajo v industrijske centre, da postanejo delavci, je vlada dr. Stojadinovića preskrbela z zakonodajstvom minimalne mezde, socialno in statisno preskrbo ter osebne stabilnosti s pomočjo kolektivnih pogodb.

Oni, ki ne najdejo posla v industriji, ga bodo našli v javnih delih, za katera je vlada dr. Stojadinovića preskrbela ogromno vsoto 4 milijard dinarjev in ki se izvajajo na novih modernih cestah, na državnih zgradbah in novih železniških progah. Sele I. 1935 je udarjen prvi kamen v razdejane ceste. Z zboljšano prometno mrežo in v večjo kupno močjo kmeta je dobila tudi trgovina večji polet in obrtništvo je v mnogih pogledih ponovno oživelj. Državni rudniki se prebujajo iz mrtvila šele pod vladom dr. Stojadinovića, ki jim daje materialno možnost, da se razvijajo v zavidljiva industrijska podjetja. Pod vladom g. dr. Stojadinovića je bila vljita prva jeklena tračnica v državi. Pripravlja se električno predelovanje bakrene rude v borskem rudniku, zgrajena je prva tovarna aluminija pri Šibeniku. Vse to je vezano na vladu dr. Stojadinovića.

Zdravstvena politika vlade dr. Stojadinovića je dala zdrave osnove za boljšo skrb ne samo preventivne, temveč tudi kurativne medicine. V prospektu je dihnil nov duh, posebno v personalnih vprašanjih, preko 150 učiteljskih kandidatov, ki so zmanjčakali 10 let čakali na mestu, je postavljeno za narodne učitelje. Tisočem učiteljev in nastavnikov so regulirali položajne skupine, na katere so leta zmanjčakali. Mnogi kraji so dobili sole, otvorjeno je neštivo, novih oddelkov, preskrbljen je jug s potrebnimi gimnazijami. Telesna vzgoja, ki je danes predpriprava za vojno službo, je predmet nove pažnje vlade.

3. 7. 1938

Pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Miha Kreka blagoslovitev temeljnega kamna gasilskega doma v Preddvoru. - Obvezni župni zlet. Na pomoč!

Na vseh poljih javne delavnosti je torej vlada g. dr. Milana Stojadinovića ostavila v teh treh letih viden sled svojega velikega uspešnega dela. To daje polno vere, da bo vlada g. dr. Milana Stojadinovića v svojem četrtem letu dala s svojim delom državi in narodu vse, kar bo pripomoglo njunemu zboljšanju.

NAJLEPŠE

Urejena na znotraj, je vlada dr. Stojadinovića mogla in znala tudi v zunanjosti politiki žeti ogromne uspehe. Pred tremi leti smo imeli med sedmimi sosedi pet, kakor se zdri, hudi in krvnih sovražnikov. En sosed nam je pošiljal komite, drugi bombe, tretji teroriste itd. Od zunanjih sovražnikov nismo imeli mira ne počitka. Ta strašni čas je minil. Vlada g. dr. Stojadinovića je uvedla politiko miru med narodi. Uspela je stvoriti dobre in lojalne sosedje, celo dobre prijatelje, v pravilno pojmovanem obostanskem interesu. Ohranljivi starci prijateljstva je vlada g. dr. Milana Stojadinovića razširila njihov krog. Ubled kraljevine Jugoslavije v zunanjem svetu je naglo rasel. V našem iskrenem miroljubnem namenu se danes in inozemstvu veruje. Našo državo je počastilo s svojim obiskom veliko število državnikov, naš premier je sprejet in inozemstvu povod s posebno pažijo. Z nami danes računajo kot jedrom Male antante in Balkanskega sporazuma, teh dveh velikih grupacij, v katerih se Jugoslavija nahaja zato, ker veruje, da predstavlja jamstvo miru v tem delu Evrope.

Svoje varnosti Jugoslavija ne iše v ideoloških blokih. Ona se zanaša v prvi vrsti na svoje sinove, potomce slavnih herojev s Cera, Kajmakčalana in solunske fronte, ki so s svojo krvjo odkupili svobodo Jugoslavije, ki danes tako srečno procvita in napreduje pod vlado g. dr. Milana Stojadinovića.

*

K temu splošnemu orisu je treba dodati še

**Za poletje
svila, deleni, organdi**

CROBATH - KRANJ

nekaj podrobnosti s posameznimi področji dela vlade g. dr. Milana Stojadinovića.

Zunanja politika.

V času velike napetosti in stalne vojne nevarnosti v Evropi se je g. dr. Stojadinoviću posrečilo, da je ojačal tesno sodelovanje med članimi Male antante, da je dal Balkanski zvezzi novega poleta in vnesel v njeno aktivnost dinamiko svoje države. Na mnogoštevilnih sestankih Male antante se je potrdila teza pri-

jatejskih in zavezniških odnosov, dasi so članice dobile potrebno svobojo za reševanje svojih neposrednih interesov. Jugoslavija je odločno odklonila, da bi pristopila k ideološkim blokom, katerih obrisi se kažejo v Evropi. To daje njeni vlasti proste roke za posamezne sporazume z ostalimi državami o vprašanjih, ki so še odprtja. To stališče je pripomoglo, da se gre de čim boljši jugoslovansko-nemški odnos. V ostalem se je tudi Male antanta kot celota izjavila proti vsakemu ideološkemu mednarodnemu sporu.

Naša zunanja politika rešuje srečno najvažnejša vprašanja varnosti naše države z zavarovanjem mej, na prvem mestu z jugoslovenskim-bolgarskim pakтом o večnem prijateljstvu, zatem z italijansko-jugoslovenskim sporazumom z vzpostavljivo prijateljskimi in prisršnimi odnosa z Veliko Britanijo in končno z ureditvijo naših odnosov z Nemčijo. S tem so se odstranile tudi poslednje zaprake vsestranskemu napredku naše države in njenem neoviranem razvoju v miru in varnosti. V vsem temu je znatno pripomogla velika strokovna sposobnost g. dr. Stojadinovića, ki se je pokazala tudi pri zaključitvi jugoslovensko-rumenskega sporazuma o nafti in bakru. Vojni potencial naše vojske se je na ta način znatno zboljšal, ker je bil odstranjen občuten nedostek. Od prijateljske rešitve vseh spornih vprašanj z Italijo in Nemčijo ter vzpostavitev prisršnih in prijateljskih odnosov z obema državama je bila odvisna tudi ureditev naših trgovinskih odnosov z njima. Dejstva sama so najbolje pokazala, kako srečna sta bila instinkti in ogromno spoznanje gospodarskih vprašanj predsednika vlade dr. Stojadinovića za interese vse naše države in vseh družbenih slojev v njej.

Notranja politika.

Politika vlade B. Jevtića ter nesrečno petomajske volitve so ustvarile tako poostreitev duhov v državi, da bi mogli tudi najmanjši izgredi in pretresi dovesti do velikih spopadov množic. Politično gibanje v državi onemogočeno, kakor tudi normalno politično življenje. Poleg tega so se ustvarjali pogoji za celo vrsto krštev javnega reda. V tej nesrečni politični psihozi je prišla na oblast vlada dr. Stojadinovića. Takoj po njenem prihodu se je občutilo pomirjenje duhov in politične strasti, so se usmerile na normalno pot političnega življenja ter dela. Vsem po zakonu obstoječim političnim strankam je dopuščena neovirana ak-

zobje že
po en-
kratnem
čiščenju s Chlorodont pasto za zobe prekrasno beli, a z redno nego zjutraj in zvečer bodo vedno ostali takci. Chlorodont pasta za zobe ima zelo veliko moč čiščenja, ne da bi se pri tem niti najmanj oškodoval lepi blešči zob.

gleidih. Poleg drugega je treba zlasti poudariti zavarovanje naših mej s fortifikacijami. Z izgradbo krepkih in solidnih utrd na mejnih frontah so nastale v pravem smislu oklopne fronte. Danes je pri teh delih zaposlenih na tisoče vojnih in civilnih delavcev ter se delo nadaljuje nepretrgoma. Močna kraljevina Jugoslavija je postal važen faktor v svetovni zgodovini in predstavlja njenja vojna sila danes jeklen zid številčno močne, dobro oblečene, moderno oborožene in opremljene vojske, ki je najboljša garancija za sigurnost in blagokralja in domovine. (Dalje.)

NAJCENEJŠE

jatejskih in zavezniških odnosov, dasi so članice dobile potrebno svobojo za reševanje svojih neposrednih interesov. Jugoslavija je odločno odklonila, da bi pristopila k ideološkim blokom, katerih obrisi se kažejo v Evropi. To daje njeni vlasti proste roke za posamezne sporazume z ostalimi državami o vprašanjih, ki so še odprtja. To stališče je pripomoglo, da se gre de čim boljši jugoslovansko-nemški odnos. V ostalem se je tudi Male antanta kot celota izjavila proti vsakemu ideološkemu mednarodnemu sporu.

Naša zunanja politika rešuje srečno najvažnejša vprašanja varnosti naše države z zavarovanjem mej, na prvem mestu z jugoslovenskim-bolgarskim paktom o večnem prijateljstvu, zatem z italijansko-jugoslovenskim sporazumom z vzpostavljivo prijateljskimi in prisršnimi odnosa z Veliko Britanijo in končno z ureditvijo naših odnosov z Nemčijo. S tem so se odstranile tudi poslednje zaprake vsestranskemu napredku naše države in njenem neoviranem razvoju v miru in varnosti. V vsem temu je znatno pripomogla velika strokovna sposobnost g. dr. Stojadinovića, ki se je pokazala tudi pri zaključitvi jugoslovensko-rumenskega sporazuma o nafti in bakru. Vojni potencial naše vojske se je na ta način znatno zboljšal, ker je bil odstranjen občuten nedostek. Od prijateljske rešitve vseh spornih vprašanj z Italijo in Nemčijo ter vzpostavitev prisršnih in prijateljskih odnosov z obema državama je bila odvisna tudi ureditev naših trgovinskih odnosov z njima. Dejstva sama so najbolje pokazala, kako srečna sta bila instinkti in ogromno spoznanje gospodarskih vprašanj predsednika vlade dr. Stojadinovića za interese vse naše države in vseh družbenih slojev v njej.

cija, dovoljeno je svobodno prirejanje shodov, tisk poroča o strankarskem gibanju in na vseh straneh se čuti široko životvorno gibanje. K pomirjenju razmer v državi je mnogo pripomogla tudi ustvaritev JRZ, v katere vodstvu so dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho. Ta stranka je takoj zbrala večino državljanov iz vseh krajev države, razen v Hrvatski, pa se tudi tam že opaža globoka orientacija, ki se pridevijo odstranitvi vseh dosedanjih zaprek v ustvarjanju pogojev za trajen in resničen sporazum.

S svojo urejenostjo in normalnim razvojem notranjega življenja more danes naša država služiti kot primer žive in ustvarjalne aktivnosti, v kateri ni prejšnjih motenj niti nobenih pretresljajev, ki se tako pogosto dogajajo v drugih državah.

Državna obramba.

Ogromnemu dvigu ugleda in mednarodnega značaja naše države je poleg diplomatskih in državniških sposobnosti predsednika vlade in zunanjega ministra g. dr. Milana Stojadinovića v enaki meri prispevala tudi krepka organizacija naše obrambne vojaške sile. Perioda intenzivnega dela na vseh poprščih vojnih priprav traja od konca l. 1934 do današnjega dne. Vrhovna vojaška uprava je energično pričela izpopolnjevati vojne sile, posebno v modernem oboroževanju, zrakoplovstvu in pomorski plivbi, gradnji naših obmejnih front, razširjenju obstoječih in izgradnja novih tvornic za izdelavo raznih vojnih potrebskih itd. V tej dobi je bil dosežen ogromen napredok v vseh po-

M. Ogrizek, Kranj

Vitezzi — klativitezi

Ko smo se vozili iz Kranja v Ljubljano k lepi mednarodni svečanosti na dan sv. Petra in Pavla, smo doživeli dejana, ki bi bila vredna ne vitezza ampak — klativiteza. Ko sta vlaka eden proti Ljubljani, drugi pa na Gorenjsko, stale mirno na postaji, je bilo vse mirno. Ko sta se pa začela premikati, se je začul izzivanen „zdravooo...“

Ko smo se po odličnouspeli prireditvi vracali v Kranj, se je ta nestrnost že stopnjevala. V Medvodah je prišlo ob železniški tir nekaj sokolskih razuzdanih deklet in fantičkov, ki so začeli takoj ob prihodu vlaka z izbruhu svoje že tolkokrat dokazane nestrnosti. Začuli smo zopet tisti zdravoo, ki ga naši vitezzi

... in namreč — menda smatrajo za simbol nestrnosti napram drugače mislečim sodržavljanim. Ker izzivanja le niso polegla, sta dva naša moža istopila iz vlaka in se jim bližala z namenom, da jih izpräfata, kaj pravzaprav želijo s svojim nepotrebnim zdravoo? No, čujte in strmite, ti junaki jima niso dali prilike do kakega izpräfavanja, temveč so prav po viteško pobegnili preko travnika, da jih nikakor ni bilo mogoče dohititi.

Ko je vlak prisopiral v Kranj, smo zopet imeli priliko slišati zdravoo, s katerim ho-

Mimica Zagorska:

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetskih uporov na Gorenjskem.)

(Dalje)

„Vendar sem dočakal to, na kar sem vedno mislil.“
„Torej ste upornik?“ je radostno vprašal mladi svobodnjak.

„Prvi, razumeš, prvi! Hej, jaz vam bom zaledel za petdeset tlakanskih mlečnozobcev.“

„Ce je tako, zberite kmete, zaprisezite jih na „staro pravdo“, ukažite jim, naj bodo z nami. In še nekaj! Pazite, da ne bo med njimi kdo, ki bi to sporočil grajskim.“

„Hm!“ je zarjal Dolinar, da se je Rado kar stresel. „Izdajalca! bom zadavil s temi rokami!“

Rado je potegnil meč in ga vzdignil pod strop.

„Pri tem meču prisezite zvestovo, „star pravdi!““

Dolinar je svečano položil desnicu na ostrino meča.

„Prisegam!“

„Zdaj moram iti, ker na Gorjuševi ni blizu, a sonce bo že skoro zašlo. Kmalu se spet oglaši pri vas.“

„Le oglaši se,“ ga je nahrulil plečati gospodar. „A glej, da mi tedaj ne privešč konj k orehu, drugače ti bo gorje!“

Rado ni odgovoril. Potegnil je konja iz hleva in ga zarezil. Dolinar, ki ga je spremil na dvorišče, mu je stisnil ponujeno desnico s tako silo, da bi ga skoro potegnil s konja.

„Kmalu se spet oglaši in srečno hodi,“ mu je reklo.

„Do tedaj vas Bog ohrani zdravega,“ je odzravil Rado.

Pognal je konja in srce mu je poskakovalo od veselja ob misli, da je tega strašnega svobodnjaka pridobil za zvezstega zaveznika. V rdečkastem večernem mraku so pela konjska kopita:

„Zmagamo, zmagamo!“

XI.

Pred Burgarjevo gostilno so hrzali natovorjeni konji in kopali z nogami peseč. Konji so bili širje, vsak je imel na hrbitu velik tovor. Iz hiš se je slišalo glasno govorjenje. Notri so sedeli širje tovorniki, ki jih je vsa dežela pozna. Kamniški Anžon je bil z fant, vrhu tega je imel namazan jezik, zato je bil priljubljen po vseh, po grajskih pristavah, še Jurij in Hartman Kraig sta z njim pila vino.

Anžon in tovorni so imeli pred seboj pisane majolke in mladega tovornika se je vino že začelo prijemati. Hlastno je pil vino in je udaril po mizi.

„Hej, pijke, prijatelji! Danes plačam vse jaz! Kamniški Anžon ni umazanec, saj me pozname!“

„Pijmo na Anžonovo zdravje!“ je vpil polpjani Andrej. „Takih tovornikov ni nikjer na svetu, kakor je on! Pijmo, njemu ni mar denarja, saj ga lahko zasluži!“

Anžon je treščil na mizo pest srebra.

„Če zapojimo vse to, kaj mi je mar!“

„Ej, Anžonu da cesta vina in kruha“, so hvalili tovorni.

„Samo glejte, da se mi nobeden ne bo zahvalil, drugače ne plačam nikjer več za vas.“

„Kako to?“ so ga tovorni začudeni gledali.

„Tako, no! Ali ne veste, da sta se „hvala“ in „v uho me piši“ oba na isti veji gugala?“

„Glej, ti veš vedno kaj novega,“ je reklo oštir Bregar, ki je prav takrat pristopil. „Kako si danes dobre volje, Anžon.“

„Saj sem lahko. Domu imam kupček srebrnikov, pa vem, da se jih bom v par dneh iznenbil.“

„To pa ni dobra novica,“ je menil Bregar.

„Dobra. Sestro moži. Praznik Andrej v Stražišču jo bo vzel in danes tri dni bo svadba,“ je povedal tovornik Peter. Anžon je potkal z majolko po mizi.

„Pijte prijatelji, na srečo naše Cilke, najlepše dekline v Stražišču. Vsak dan se ne moži sestra Kamniškega Anžona. Praznik jo je zasnubil. Hm, še raje bi videl, če bi je svobodnjak. A pravijo, če ni ribe, je tudi rak riba. Glej, skoro bom jezen na deda, da ki prodal svobodnjauščino za peste zlatnikov in šel z Kamničko.“

„Tobi je vseeno dobro,“ je menil Bregar.

„Dobro, hvala Bogu, nič se ne pritožujem. A tudi tebi je dobro, Bregar. Poglej se malo, debel si, kakor sodček. Rekel bi, da si podoben prasiču, ker so le suhi ljudje ustvarjeni po božji podobi. Tovorniki se vozimo po cestah, potem pa tebi nosimo denar. V kleti imaš gotovo zakopan sred srebra.“

„O, da bi ga imel.“ je milo vzdihnil oštir.

„Le nikar ne taji, kakor gad noge. Čemu hraniš? Otrok ti Bog ni dal, ker si prevelik lakomnik. Vseeno bi reklo, da te ima nebeski Oče še nekam rad, ker ti je spravil z glave ženo, ki je vendar vsakemu pametnemu človeku živa pokora.“

„Kaj boš tako govoril,“ mu je oštir nalašč ugovarjal.

„Zena je prav nebeski dar, ki ga vsak še vreden ni.“

„Le tihodi. Ženska je očitna kazen božja, hujša od vseh tistih, ki jih je Bog poslal ludobnim Egipčanom.“

„Pregršno govoris.“

„Grešno ne vem če je to, to pa vem, da je pametno.“

„Kje si sedaj tovornil, Anžon?“ je oštir vpletel besedo v drugo smer, ker je vedel da Anžona z jezikom ne užene.

„Hodil sem po Stajerskem, kjer pijejo vince sladko in pojejo pesmi glasno, tako lepe, da jih še nikoli nisem čul.“

Anžon jeagnil majolko in zapel:

„Na svetu ni veselja več,
oh radost je za veke preč.
Ugasni sonce svetlo ti
in črna zemlja me pokrij.“

„Zalostna pesem. Kdo jo je pel?“

„Vidiš, Bregar, zgodba te pesmi je pa še bolj žalostna.

Na belom kamnu je sedelo mlado deklo, ki je ovce paslo.

Oddalec sem slišal jeno žalostno pesem. Obstali smo pred njo in vprašal sem jo, kaj naj pomeni ta otočna popevka.

Glejte, deklica je zaupala meni, mlademu tovorniku zgodbo svojega srca. Deklica je ljubila mladega pastirja, od

otroških let sta skupaj pasla živino. In srce se je vnele njemu zanjo in njej zanjo, sama nista vedela, kdaj se srca vzplamela. A Bog ni pustil tih sreč. Zgodilo se je, dekle se je komaj zavedalo kdaj in je pastirja vzeja zavratna bolezna. Pokazala mi je z belo roko cerkvico na gričku, okrog nje stope leseni križi na grobeh. Tisti, ki je čisto bel, je zasajen v zemljo, kjer trohni njegovo srce. — Dekle je utihnilo, jaz je nisem zual tolaziti. Zgodba mi je segla v sreč, ves tisti dan nisem pokusil vina, pa tudi pel in vriskal nisem.“

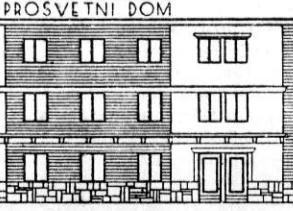
„Torej vendar poznaš ljubezen?“ mu je Bregar segel v besedu.

„Ne. Sam nisem nikoli nosil tega čustva v prisih, a drugi se mi smilijo, ker sem često videl njihovo bolečino. Naj povem dalje. Sli smo naprej po štajerskih goricah in jaz sem pozabil na zgodbo nesrečne deklike. Hodiли smo po Koroškem, kjer rajajo pod lipami in se čez dva tedna vrnil nazaj na Štajersko. Oni travnik je sameval, niso se na njem pasle bele ovce in na kamnu ni sedela žalostna deklica. Po cesti je prišel star mož, vprašal sem ga po deklico. In mož mi je pokazal na pokopališču dva bela križa, stala sta v vrsti skupaj. Povedal mi je, da so jo pred tem zagreblji, ker ji je od žalosti počil srce. Svoj živ dan še nisem potocil solze, tistkrat pa sem jokal kot otrok ob

čejo dosledno navodilom samo izvajati. Oblastna morajo pač skrbeti, da se tako izvajanja preprečijo, ker si bodo drugače ljudje pač sami morali poskrbeti zaščito.

Fasada Prosv. doma v Kranju

Načrti za nov Ljudski dom v Kranju so vloženi in tako se vedno bolj približujemo trenutku, ko bo ideja o gradnji novega Ljudskega doma prišla do uresničitve. S tem mogočno stavbo bo Kranj mnogo pridobil ne samo v kulturnem pomenu, marveč bo novi dom v pravem pomenu besede tudi stavba, ki bo gotov v kras in ponos vsemu mestu. Največ bo seveda pridobil trg pred cerkvijo. Zdaj je vsa fasada od vogla Kuščanove hiše do konca Ljudskega doma ne-

Fasada Prosvetnega doma v Kranju.

Tedenske novice

KRANJ

Kakor smo dozneli je „Podmladek Jadranske straže“ na tukajšnji državni tekstilni strokovni šoli organiziral in priredil po zaključnem šolskem letu 14. dnevnou ekskurzijo na morje z avtobusom iz Tržiča pod vodstvom g. profesorja zavoda.

Naša javnost ima do gotovih meja tudi svoj interes na prireditvi te ekskurzije in jo zanima v toliko, da prosi ravnateljstvo zavoda za pojasmilo, zakaj se je najelo na škodo dijakov avtobus iz Tržiča, ko so druga avtobusna podjetja v takih izrednih slučajih cenejša in končno, na kateri račun in stroške se vožijo s to ekskurzijo spremjevalke oz. gospa gosp. spremjevalec.

Kranjsko meščanstvo želi tega pojasnila iz razlogov, ker so se že v prejšnjih letih čule po enakih ekskurzijah razne vesti o nezadovoljnosti dijakov, da se je mnogo trošilo, dijaki pa da so bili prikrajšani.

Drž. realna gimnazija v Kranju rabi okroglo 90.000 kg suhih v državli bukovih drv za kurjava. Cena po teži, plačilo takoj po dobavi. Reflektanti naj pošljajo ponudbe kolkovane s 5 dan zanesljivo do 15. julija t. l. ravnateljstvu.

SPREJME SE VESTEN, POSTEN IN ENER-
GICEN LOVSKI CUVAJ ZA LOVISCE OVS-
SE. PONUDBE NA PETER KOBAL, KRANJ.

Minister za socialno politiko g. Cvetković je podpisal kupno pogodbo, sklenjeno med Pokojninskim zavodom in Šavnikovimi dediči. S to pogodbo je prišel Pokojninski zavod v posest velike in lepe stavbne parcele, na kateri bo že v doglednem času pričel z gradnjo moderne stavbe. Tako se bo nudila v Kranju zopet prilika mnogim za zasluzek, mesto samo pa bo pridobilo na ugledu z lepo stavbo.

Dražba orožja. V petek dne 15. julija 1938 ob 9 uri se bo vršila pri sreskem načelstvu v Kranju javna dražba zaplenjenega orožja.

K licitaciji bodo pripuščene osebe, ki se izkažejo v smislu čl. 8 in 18 zakona o posesti in nošenju orožja z oblastveno nabavljenim dovoljenjem v dvojniku.

XX. jubilejni mednarodni katoliški esperantski kongres bo od 6. do 11. avgusta 1938. v Ljubljani, ki ga priredi Jug. kat. esp. liga s pomočjo S. E. A. (Slovenske esperantske zvezde); pokroviteljstvo nad kongresom je blagovoljno prevzeti prezvišeni knezoškof ljubljanski dr. Gregorij Rožman, ki je ustanovni član in pokrovitelj Jug. kat. esp. lige, častni in ustanovni

Prostovoljna gasilska četa Trboje

Vas vabi v nedeljo, dne 10. julija 1938 ob 3. uri popoldne v Trboje na

tombolo

kjer lahko dobite **samo za 2- din** dve moški in eno žensko kolo, vrečko, ovco ali kak drug lep praktičen dobitek.

Za malo denarja se boste lahko okreplčali z dobro kapljico in okusnimi mesnimi in močnatimi jedili.

Pridite, ne bo Vam žal!

član S. E. A., predsedstvo časnega odbora pa je prevzel g. ban dr. Marko Natlačen, ki je tudi ustanovni član Jug. kat. esp. lige in S.E.A. Poleg drugih odličnikov so v častni odbor vstopili: nadškošje: dr. Josip Ujević iz Beograda, dr. Ivan Šarić iz Sarajeva, dr. Alojzij Stepinac iz Zagreba, dr. Anton Eltschhner iz Praga (CSR), stalni prost. g. Ignacij Nadrah, dr. Ivan Tomazić, lavantinski škof, dr. Klinar, upravnik policije dr. Lovro Hacin, ljubljanski župan dr. Jure Adlešič in dr.

Glavni dan kongresa bo 7. avgusta 1938, katerega se udeležite tudi vi! Tudi Vi lahko inozemskim gostom dokazete, da smo Slovenci pravtako narod, ki je spoznal vrednost esperantskega pokreta, ki stremi za mirom, ljubezenjijo. Pridite ta dan v Ljubljano in se udeležite ob 8. uri pontifikalne maše prezvišenega g. knezoškofa-pokrovitelja kongresa in škofovske pridige, ob 10. uri dopoldne pa v frančiškanski dvorani slavnostne otvoritve kongresa, zvečer ob 20.30 ura pa slavnostne akademije v frančiškanski dvorani. Popoldne pa si oglejte Filatelično in umetniško razstavo. Po možnosti pride v Ljubljano v narodnih nošnah. Vsa podrobnejša pojasnila pa lahko dobite v Kranju pri članu kongresnega odbora g. Ludviku Slabu, Mestni trg 15.

Couch zofe, otomane, divane
in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno
V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Uvozniki bencinove mešanice se opozarjajo, da je v Kranju za proračunsko leto 1938-39 odobreno pobiranje občinske troškarine na bencinovo mešanico v znesku 15—, din od 100 kg in se zato mora vsak uvoz te mešanice v občino Kranj prijaviti Glavnemu oddelku finančne kontrole v Kranju.

Ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju bo sprejemalo prijave kandidatov za I. letnik v času od 25. do 28. avgusta 1938. Sprejemni izpiti se bodo pričeli 29. avgusta ob pol 9. uri. Vpisovanje se bo vršilo 5. septembra 1938. od 8. do 12. ure. Popravni izpiti se vršijo od 25. do 27. avgusta 1938.

Vsi posestniki orožja in orožnih listov se opozarjajo, da v smislu pravilnika o proračuna dravske banovine za leto 1938-39, § 85, plačajo pri sreskem načelstvu v Kranju banovinsko takso za leto 1938. Proti zamudnikom se bo postopalo izvršilnim potom.

TRŽIČ

Nesreča. Pretekli teden je bil teden nesreč za Tržič in okolico. V soboto 25. t. m. je izbruhnil požar v hiši posestnika Knifica Jožeta, pri Sv. Ani. Gasilec in sosedje so bili kmalu na mestu, vendar ni bilo več mogoče rešiti. Gašenje je bilo zelo otežko, vendar pa je uspel pomankanjanja vode. Hiša je popolnoma pogorela, obleke in drugih predmetov pa je moglo rešiti zelo malo.

Košir Anton, trgovec na Brezjah pri Sv. Neži je ustrelil Kokala Franca, kateri je bil celo zaposlen pri Koširju. Vinjeni so se vrnili v noč od nedelje na pondeljek domov, so pričeli prepirati, nakar se je razvil tepež, med katerim je Košir ustrelil Kokala. Težko ranjenega Kokala so prepeljali v bolnico.

V bifeju g. Zaplotnika v Tržiču so se sprl trije stavni delavci. Med prepirom je Rozman Alojzij dvakrat zabolzel elektromonterja Kerka Janeza. Za silo ga je obvezala sestra iz Zdrav-

stvenega doma, nakar so ga odpeljali v bolnico.

Pri Golniku na cesti pod Gorico je kolesar Vevar Franc podrl Ahčina Franca, kateri se je močno udaril in poškodoval na obcestnem kamnu. Orožniška patrulja ga je našla težko ranjenega na cesti. Prepeljali so ga v bolnico.

V Bistri se je zadušila dva meseca stara Brvar Ljudmila.

Sajovic Francu od Sv. Ane se je omračil um. Družina Sajovic je zelo nesrečna. Oče je v umobolnici. Pred letom sta umrli dva brata. Eden od njiju, 11 letni Ignacij, se je onesrečil, 37 letnega Franca pa so našli na Vidov dan mrtvega nedaleč od hiše v gozdu. Pil je izol in se zastrupil. Bil je jako miren in pošten fant, izučen za čevljarja in edini hranilec družine, od kar je oče v umobolnici. Prav po očetovsko je skrbel za svojo mater in še dva brata. Bil je zadnji čas zelo zamišljen in zaskrbljen, kako bo preživel svoje. Pogreb je bil na praznik sv. Petra. Z družino sočustuje vsak, kdo pozna težke razmere.

Tabora katoliške mladine v Ljubljani se je udeležilo okoli 600 Tržičanov. Številke govore!

Na Ovšišu. V nedeljo po sv. Petru poroma, kakor običajno vsako leto tržičko delavstvo na Ovšišu k sv. Valentinu. Vozil bo tudi avtobus.

Novomašnika č. g. Böhma Edija bomo sprejeli v nedeljo popoldne po prihodu vlaka ob 16.30. V farni cerkvi bo takoj nato prvi novomašniški blagoslov. Nova maša bo v nedeljo 10. julija ob 10. uri v tržički farni cerkvi.

Le premnogokrat se čudimo, zakaj se ta ali ona zadeva oblastveno ne uredi tako kakor treba, pa pri tem ne pomislimo, da so ovire navadno takega značaja, kakor jih le malokdo more domnevati.

Vsi se še spominjam bivšega starešine finančnega oddelka gospoda Brate Leopolda, ki je imel vedno pogum, da je nastopal za pravico in resnico. Seveda to ni šlo v račun kramnim oblastnikom. Zato je sledilo premeščanje in temu premeščenju novo premeščenje iz Radovljice na Jesenice. Ob napredovanju pa je bil postavljen na višji položaj uradnika finančne kontrole v Belgradu. Toda od tamkaj že zopet novo premeščenje v Prešero. Ker pa temu premeščenju manjka znaciljna službena potreba, je gospod finančni minister umaknil odlok ter že odločil, da ostane gospod Brat le nadalje v Beogradu.

Pre dolga bi bila zgodba, kako se tako premeščenja odrejajo ali utemeljujejo. Znano je le to, da je odločilni faktor enkrat za vselej odstranjen iz odločilnega mesta — kar bo menda zaledlo že za marsikaj, kajti uvodoma je rečeno, da se za kako odredbo večkrat ne more domnevati, zakaj tako.

Še širinajst dni, to je do 15. julija t. l. je dana možnost, da se prijavite za izlet v Goricu-Benetke-Trst, ki se vrši pod okriljem združenja rokodelskih obrti v Tržiču v dneh 14. in 15. avgusta t. l. to je v nedeljo in v pondeljek, ko sta ravno zopet dva praznika skupaj ter ob tej priliki nihče ne zamudi na čas.

Skupni izletni stroški znašajo na osebo din 350.—. V tem znesku je vseča imponzanta vožja z modernimi novimi in odprtimi avtobusom g. Josipa Goričana, prehrana, prenočišče, dvakratna vožnja z motorno ladjo tja in nazaj, potovanje pravice za prekoračenje meje v Italijo, ter razne vstopnine, kakor velepomembni ogled v Doževi palaci, v kateri si bo lahko vsak izletnik ogledal prekrasne znamenitosti in umetnine, kakor v slikarstvu, kiparstvu itd. V tem znamenitem muzeju stopi sleheremu gledalcu pred oči tudi življenje in ravnanje takratnih dožev nad svojimi podložniki, razne ječe in mučilna sredstva, s katerimi so strahovali ljudstvo za vsak najmanjši prestopek. — Notranjost cerkve sv. Marka nudi vsakemu gledalcu krasne znamenitosti in umetnine. Iz vrha 100 metrov visokega razglednega stolpa se nudi krasen razgled na beneške krasote, okolice, kakor tudi mesto samo. —

V Trstu si bomo ogledali akvarij ter prekrasni vrt gradu Miramare. Vožnja ob Doberdobu ob sleheremu udeležencu vzbudila spomin na strahotne boje izza svetovne vojne ter mukalno trpljenje in žrtve naših slovenskih mož in fantov, ki so tukaj pustili svoje dragocene življenje.

Vse gori navedene zanimivosti in ugodnosti si bodo udeleženci tega izleta ohranili v neizbrisnem spominu. — Zato poihiti s prijavami, kajti na razpolago je le še samokaj avtobusnih sedežev, — ko bo število prijav popolno, bo-

mo s sprejemanjem prijav zaključili. Prijave, kakor tudi denar za izletne stroške sprejema tajništvo obrinega združenja v Tržiču, Blejska cesta 7, same do 15. julija. — Vsak udeleženc naj preskrbi do tega označenega datuma tudi po 2 svoji sliki v velikosti legitimacije, v svrhu uporabe za skupni potni list. — Se enkrat budi poddarjen, da je jako malo tako ugodnih prilik, ogledati si teh znamenitosti v Benetkah, kakor jih bo nudil ravno ta izlet, zato se odločite takoj, dokler je še čas, nikomur ne bo žal. Sprejme se vsakega, četudi ni obrtnik.

NAKLO

Na praznik sv. Petra in Pavla je pri nas god farnega patrona in seveda tudi »zgeganje«. Da bi praznik prasiavili čimbolj slovensko so že z jutraj, ko so zvonili dan, streljali z možnarji. Med pritrkavanjem k prvi sv. maši je v Malem Naklem streljal z možnarji Janez Lunar. Napolnil je z nabojem dva možnarja in jih privžgal. Ker je pa samo eden ustrelil, se je privžgal k drugemu, da bi pogledal kaj je vzrok temu. V trenutku, ko je ravno pogledal v možnar, se je v istem hiper užgal smodnik ter udaril nesrečnemu Lunaru naravnost v obraz. Reževej je dobil hude opeklime po obrazu, nevarnost pa je tudi za oči. G. Bedenk iz Kranja ga je odpeljal s svojim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico, kjer se sedaj zdravi. Upamo, da mu bodo zdravniki ohranili vid.

PREDOSLJE

V nedeljo teden se je ponesrečil Janez Star Zebrerov iz Predoslja, pri predaksom gas. domu. Ker je imel nekaj pokvarjeno nogo mu je na stopnicah spodrsnilo, da je padel in si prebil lobanje. Obležal je nezavesten in čez nekaj dni nato umrl.

To nedeljo se je šel dveletni fantek Ivan Štefe s svojo sestrico umivat v Kokro. Pri tem mu je spodrsnilo, da je padel v vodo. Preden so fantiča našli v vodi je že izdihnil.

Isto nedeljo smo na Suhu dobili še enega možnika. Na Suhu je umrl Španov ata, France Slatničar. Razne organizacije so mu poklonile svoje vence. Blagega pokojnika je vnemala ljubezen do vsega dobrega in vse povsod je bil pripravljen, da pomaga.

Pogreb v torku na Suhu je pričal, kako pripravljen je bil mož v domači vasi in okolici. Bil je reden gost obhajilne mize, res veren in značajan mož, ki je znal svoji obilni družini vlti pravega krščanskega duha.

Zaljubočim naše sožalje!

SKOFJA LOKA

Delavstvo tovarne »Šešir« je v pondeljek dobitilo novo kolektivno pogodbo, s katero si je nekoliko zboljšalo svoj položaj. Pogajanja so se vršila med zastopniki JSZ, v kateri so vsi delavci organizirani in zastopljeni tovarne »Šešir«. Za tovarno se je pogajal g. ravnatelj Alojzij Kmetič, delavsko zastopstvo pa je vodil g. Peter Lombardo. V objektransko zadovoljstvo je bila v pondeljek podpisana pogodba, ki med drugimi ugodnostmi določa tudi povisanje mezde za 0.25 din na uro.

TRBOJE

V nedeljo 10. julija t. l. priredi gasilska četa v Trbojah za svojo 10 letnico obstoja tombolo in vrtno zabavo na svojih od g. Komurka kup-

PAVIN
osvežujoča domača pijača.

Vzemi 75 litrov sadjevega (možta) in 75 litrov vode, dodaj 1 steklenico PAVINA in 150 litrov najboljše domače pijače je gotovo. Steklenica esence, ki zadostuje za 150 litrov PAVINA, stane samo Din 30.-.

Drogerija B. Šinkovec, Kranj

BRENCOL

Olje zoper obade in muhe. Zanesljivo sredstvo zoper nadležni mrčes pri ŽIVINI.

V nedeljo, dne 3. julija 1938

velika čebelarska prireditev na prostornem vrtu gostilne „Graizer“ na Primskovem Igra vojaška godba I. planin. pešpolka iz Škofje Loke.

Za dobro pripravljena topia in mrzla jedila kakor tudi za dobro pijačo je preskrbljeno. Točila se bo tudi sladka medica in medeni liker. — Srečolov! Vsaka številka zadene!

VSTOP PROST!

Ijnih prostorih. Ker je četa zares potrebna vsestranske podpore, vabi k obilni udeležbi vse prijatelje gasilstva. Četa ima velike stroške s preureditvijo svojih prostorov, zato so vši prispevki v ta namen zelo dobrodošli. Dobiti ka tombo lo so res prvorstni, zato bodo vši udeležniki gotovo prav zadovoljni, če jim bo sreča pri tombo naklonila kak lep dobitek. Dobiti so res prvorstni. Dve moški kolesi, eno žensko kolo, vreča bele moke in ova. Potrudite se, da Vam bo sreča mila. Poleg teh navedenih dobitkov bo še čez 200 raznih drugih dobitkov na razpolago srečnim igralcem pri tomboli! Listke za tombolo boste lahko vsi dobili le na dan prireditve. Le sežite po njih ne bo Vam žal. Prav gotovo se boste vši vračali na svoje domove zares popolnoma zadovoljni. Torej na veselo svidenje. Na pomoč bližnjemu, in naši gasilski četi v Trbojih.

Na vzorni visoki planini

1.) Gorsko in dolinsko kmetovanje na Gorenjskem

Dočim je bila Gorenjska glede uvedbe kmetijskih zboljšav v ravnih, dolinskih legah došlej vodilna, je gorenjsko planinsko pogorje gledo oskrbovanja in nega pašne ruše (kakot tudi glede mnogih drugih kmetijsko-gospodarskih zadev in naprav) ostalo pretežno „pri starem“, čeprav so v zadnjem času agrarne operacije v Ljubljani zgradile v vseh planinskih pašnih legah mnogo vzhlednih stanov, hlevov, potov in vodovodov. Vse te vzhledne zboljšave dosežejo vendar le polovicu svojega namena, ako ne oskrbujemo in negujemo pašne ruše in ne pripravimo te do primernega pridelka in primerne rasti.

Zaradi večjega zanimanja za izboljšanje pašne ruše med kmetovalci samimi, je kranjski okrajni kmetijski odbor priredil v letosnji zimi dva planinska tečaja in smo stopili nadalje v stik z agrarnimi operacijami v Ljubljani.

2.) Ko smo gnali letos živino na planino.

„Na sv. Primoža dan bomo gnali živino na planino; ako hočete iti z nami, nas bo veselilo.“ sporoči po nasvetu komisarja agrarnih operacij tajnik agrarne skupnosti Mošnje g. Benešič.

In zberemo se ob 1. uri ponoči v Globokem pri Radovljici inšpektor ing. Pirc, profesorica in profesor - botanik iz Ljubljane, tajnik agrarne skupnosti Mošnje, dva živinoreje, mlad gimnazijec iz vasi, kateri izjavlja, da mu vzamejo edino veselje „v živiljenju“, ako mu ne pastijo na planino, dva fanta-gonjača in moja malenkost.

Ob bledi petrolejki se pripravimo v prostorini čumnati gorenjske kmečke hiše za pot, se okrepičamo s požirkom brinjeve in se založimo z okusnim domačim maslom in črnim hrhom.

Skoraj nato gremo v hlev. Gospodinja odveže kravo-voditeljico, ki že nemirno stopica in potkuje z velikim zvoncem, odveže po starosti ostalo govedo: krave, telice, vole, teleta. Pred kravo-voditeljico hodi z veliko lučjo, dokler se dodobra ne zdani, gospodinja, fantje-gonjači

in ostali spremjevalci pa pomagamo živino obdržati na pravi poti. Čestokrat je treba ob strmem savskem pobočju največje previdnosti, da živinčice ne stopi napačno in ne zdrkn v reko. Večkrat je treba tudi na stranpot zašlem, ali utrujenemu živinčetu pomagati dalje.

Vedno višje in višje se vzpenjamamo, časih pred včasih za živino. Tu in tam zategnjeno zapiska srna in hušne v gozd, se oglaša, monotonček in Jamejo gorski ptičji drug za drugim oznanjati v planinsko-pomladanski razigranosti vstajenja dneva, veselja in življenja.

Dočim se odrasli spremjevalci stvarno posmenkujemo o vsakdanjih zadevah, ki se tečijo stroke, narave in poti, skušajo fantje-spremjevalci tekmovati, najprej tiše, boječe, potem vedno glasnejše in odločneje v vriškanju.

Na odprtji jasi se ustavimo. Živina se zarjava v visoko pašo, mi pa se zagledamo in zamaknemo v prekrasen gorenjski svet, ki leži v sveži jutranji zori pred nami: Radovljica z novim modernim kopališčem, Lesce, Begunje z gradom in bele stene Karavank.

Ko odrinemo dalje, proučujemo razne vrste planinskih trav, zelišč in cvetlic, ki se nahajajo na naši poti in jih v dolini ni najti ter vmes ugibamo kateri vrsti pripada ta ali oni žvgoleči gorski ptičji, ta ali ona po naši glasni preplašena divjad.

Skozi temne gozdove in redke goleške, mimo zaraslih ogljenic in globokih vrtač, dospemo končno do našega cilja na približno 1400 m visoko, urejeno Mošenjsko planino na Jelovici.

3.) Vzorna ureditev planinskega pašnika.

V vsej zeleni bujnosti ležijo pred nami v žutranjem soncu pašna pobočja, na katerih raste mlada trava tako čisto in sveže, kakor na malokaterem umetnem travniku v dolini. Neizkršeni sivi štori v zelenju, pobočja samo poglabljajo vtič sončnosti paše.

Tajnik Benešič pripoveduje, s kakimi težami so dosegli, da je država dovolila posekat les in izkrčiti državni gozd ter zakoličiti 28 z gozdom poraslih parcel, katere marljiva srečna postopoma, največ s „kulukom“, deloma tudi z javnimi prispevki krči, čisti in spreminja v rodotven pašnik.

Plevelnato brinje, ruševje in borovničevje so iztrebili, deloma kompostirali, deloma požgali. Napravili so apnenico ter izkršena zemljišča s kislo zemljo potrosili z apnom. Danes je tu na pašniku tudi iznajdljivi in marljivi predsednik agrarne skupnosti g. Globočnik, ki bo poskusil priti žilavemu nadležnemu borovničevju s škropljenjem z bencinom in nato s požiganjem hitrejši v okom.

Nadležni plevel, ščavje, katero zavzema na mnogih naših planinskih pašnih najrodotvenejše lege, je tu skoraj docela iztrebljeno.

Polovica posebno zelenega pašnika je posejana s planinskih travnega mešanicami, katere je dodelil po znjani ceni kmetijski oddelek kr. banske uprave v Ljubljani.

Sredi pašnika se nahaja ograjen prostor, v katerem preizkušajo razne planinske trave predvsem Agrostis in Poa na njihovo uporabnost v planinskih razmerah.

Zahvala

Vsem sorodnikom prijateljem in znancem, ki so ob smrti naše blage mamice, gospe

MARIJE LIKOZAR

sočustvovali z nami ter nam izrekli svojo sožalje in jo prišli pokropiti. Pisrsčna hvala g. katehetu J. Žužku, ki ji je bil v vsej njeni dolgi bolezni dušni zdravnik in umirajoči tolažnik. Zahvala gosp. dekanu Škerku in gg. kaplanom za častno spremstvo pri pogrebu. Gospodu dr. Jos. Bežku za obiske v bolezni. Vsem cenj. darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, kranjski godbi za ganljive žalostinke, gosp. pevcem za njih lepo petje pri hiši in ob grobu, zahvala vsem gospem Marijine družbe, ki so jo z molitvijo spremile do groba, hvala vsem gg. trgovcem za spoštujivo pozornost med pogrebom in slednjih vsem, ki so se udeležili pogreba naše nepoznane mamice. — Vsem Bog plačaj!

RODRINA LIKOZAR.

Iza pastirskega doma je posebna senožet, s katere se prideluje suha krma za primer neurja in snega. Zemljišča pred pastirske kočo pa so vsa globoko drenažirana in osušena.

Poseben ponos je upanje Mošenjske planine je nov moderen planinski stan, kateri se nahaja pravkar v gradnji in kateri obstaja iz 4 oddelkov hleva in 3 suhih svetlih stanovanjskih prostorov s tujskimi sobami in najlepšim razgledom na Karavanke. Slovesna otvoritev tega planinskega stana oz. doma se bo izvršila letos 7. avgusta.

*

„V 10. letih upam, da bomo z vsem delom, z izkrčenjem gozda in ruševja, z razdelitvijo pašnika v oddelke ter s primerno zagonjujivijo in zasevijo gotovi.“ nadaljuje delavni tajnik Benešič. „Imamo v načrtu, da pašnik z ograjami tako razdelimo, da bo živina po vsakih 3 tednih menjala pašni oddelek.“

Ali imate kaj vzornejšega v Sloveniji? vprašam pred svojim odbodom navzočega agrarnega inšpektorja ing. Pirca.

„Menda ne,“ objame z naglim pogledom malce ponosno pašnik ter tisoč prizna tehnični strokovnjak planinskih melioracij in ljubitelj planin, kakor je sam ljubljeneč gorskih kmetov in planinarjev širok naše zelene Gorenjske.

F. Wernig.

Vojaške zadeve

Vojške šole. Razpisane so sledeče vojaške šole. Vojška akademija oz. nižja šola vojaške intendantske akademije v Beogradu, mornarska strokovna podoficirska šola v Sibeniku in pomorska zrakoplovna podoficirska šola v Divuljah in inženirska podoficirska šola v Sabcu. Pogoji za vse šole so naše državljanstvo, starost od 18 do 21. oz. 22. let, za voj. akademijo je predpisana srednja šola z maturo, za podoficirsko šolo pa samo ljudska šola, za zrakoplovno pomorsko šolo razen tega še 2 letna zaposlenost v kaki želez, obrti (ključavnica, kovač, klepar i. dr). Natančnejše pogoje dobijo lahko reflektanti v vojaškem oddelku sreskega načelstva.

Gospodarstvo

Zadnje čase so finančni organi vložili več ovad zaradi tihotapstva z žganjem. Po sedaj veljavnem pravilniku pa mora vsak žganjekuhar, ki kuha iz kupljenih ali iz kupljenih in lastnih snovi žganje, proizvod žganja v roku 24 ur prijaviti pristojni finančni kontroli. Po-

nekod kupujejo brinje in rosine ter jih predelujejo v žganje pri tem pa opuščajo vsako pravljivo ter tako zapadejo kazni.

Zganjekuha iz rosin pa je sploh prepovedana. Rosine se smejo prekuhati samo v spiritinov tovornah. Ker je več oseb kuhalo kupljeno brinje in rosine, bodo imele sedaj neprjetne posledice, zato opozarjam vse naše čitatelje na te odredbe, da se očuvajo kazni.

Kuhanje žganja samo iz lastnih snovi pa je prejškolet pravsto.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0,50 D. Najmanjši znesek je 6 Dln.

Važnot Modroče, otomane, spahe divne i. t. d. izdeluje solidno in po nizki cenici **BERNARD MAKSI, tapetnik**
Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Pobiščo, čisto in dobro ohranjeno se prodaja poceni ter nekaj slik in svetilk. Naslov v upravi.

Točilno mizo za gostilno kupim. Ponudbe na upravo.

Dvostanovanjska hiša s stavbičem ob glavni cesti z vrtom se radi selitve ugodno proda. Pojasnila Cesta na Golnik št. 3 pri lastniku.

VINO

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

Vedno v zalogi žive ribe in raki.

Hotel „Stara pošta“, Kranj

Za fotografiranje ob nedeljah zvečer je najbolje da prej naročite, da bom sigurno v ateljeju

FOTO JUG, - KRANJ

Kletarsko društvo - Ormož Podružnica Predosije pri Kranju št. 44.

Na zalogi pristna štajerska vina vseh vrst!

Prodaja samo na debelo!

Za ženine! Za nevestel

**Ure, zlatnina,
in druga darila
pri Rangusu v Kranju
se bodo dobila!**

B. RANGUS
zlatar in sodni cenilec v Kranju

Zlato in srebro kupujem po najvišji dnevni ceni!

